

Bezdroża

travelbook

Włochy południowe

i Rzym

ERGO
HESTIA

Ubezpieczenie
w podróży

Autorka przewodnika: Agnieszka Masternak

W przewodniku wykorzystano także teksty Agnieszki Fundowicz (*Kalabria*), Marii Magdaleny Laski, Agnieszki Liszki, Magdaleny Kubas i Agnieszki Pasieki.

Współpraca: Ewa Michalska, Marcin Michalski (informacje praktyczne)

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja: Barbara Sikora

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

© OpenStreetMap contributors; www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Projekt okładki: hotmedia Jan Paluch

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorka oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorka oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bewpt1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-283-0089-7

Copyright © Helion, 2015

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubią to!**
- **Nasza społeczność**

Włochy
południowe
i Rzym

Kup książkę

Poleć książkę

BASTIONY WŁADCÓW

Zamek w Melfi

Monumentalna średniowieczna twierdza obronna, wzniesiona przez Normanów (XI w.) i rozbudowana przez Fryderyka Hohenstaufa (XIII w.).

Castel Nuovo

Majestatyczny zamek z okresu panowania Andegawenów. Jedna z kilku warownych budowli **Neapolu**, a zarazem najbardziej rozpoznawalny symbol miasta.

Castel dell'Ovo

Najstarsza twierdza w **Neapolu**, w której przechowywane jest magiczne jajo Wergiliusza. Z jednego z tarasów tego średniowiecznego zamku można podziwiać wspaniałą panoramę Zatoki Neapolitańskiej.

Kup książkę

Poleć książkę

La Reggia

Pałac Królewski dynastii Burbonów w **Casercie**. Największa rezydencja XVIII-wiecznej Europy: 1200 sal, olbrzymie klatki schodowe, bogato wyposażone apartamenty i imponujące ogrody. ▼

Castel del Monte

XIII-wieczny zamek zbudowany przez Fryderyka II Hohenstaufa w pobliżu **Barletty**, jedno z największych dzieł architektonicznych średniowiecza, wpisany w 1996 r. na Listę UNESCO.

Kup książkę

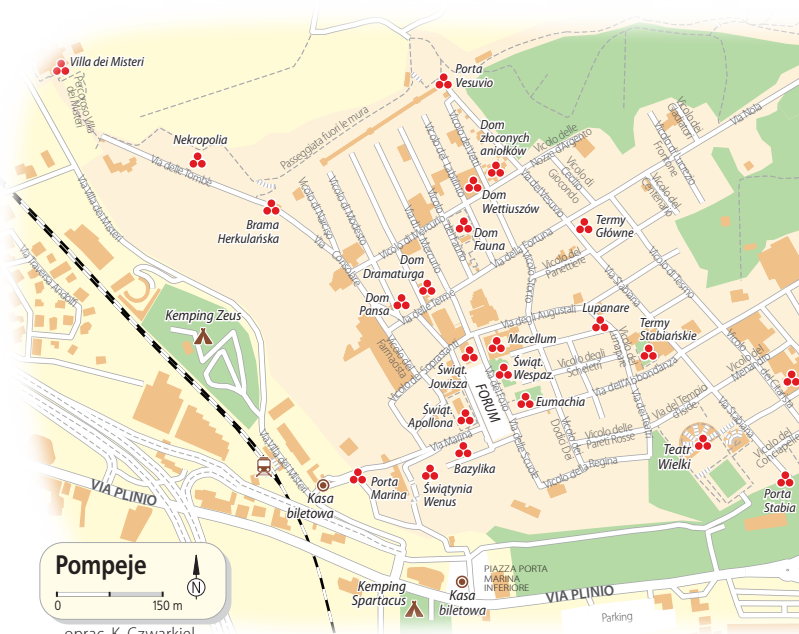
Poleć książkę

Pompeje

Obecnie Pompeje (Pompei) są niewielkim i spokojnym miasteczkiem położonym na południe od Neapolu. Ok. 8 mln turystów rocznie przybywa tutaj, by zobaczyć jedno z najsłynniejszych stanowisk archeologicznych na świecie. Ruiny antycznych Pompei zachowały się w prawie nienaruszonym stanie. Po wybuchu Wezuwiusza popiół wulkaniczny utrwalił budowle, przedmioty, a także ciała ludzi i zwierząt, dzięki czemu, mimo upływu czasu, możemy obejrzeć starożytne miasto i jego mieszkańców.

Miasto założyli w VIII w. p.n.e. Oskowie (jeden z italskich ludów), następnie znajdowało się ono pod władzą Greków, Etrusków i, ostatecznie, Rzymian. W starożytności był to ważny ośrodek handlowy oraz jedno z ulubionych miejsc wypoczynku bogatych

Rzymian. W chwili wybuchu Wezuwiusza miasto liczyło ok. 25 tys. mieszkańców i było odbudowane po trzęsieniu ziemi z 62 r. p.n.e., które, jak się obecnie przypuszcza, zapowiadało erupcję wulkanu. Eksplozja Wezuwiusza (VIII 79 r. n.e.), która zaskoczyła mieszkańców Pompei podczas codziennych czynności, spowodowała ogromną, wręcz legendarną katastrofę. Strach przed kolejnym wybuchem był tak wielki, że nikt z mieszkańców, którym udało się uniknąć śmierci, nie powrócił do miasteczka. Przykryta metrami pyłu wulkanicznego osada została zapomniana na wieki i dopiero w XVIII w. odkryto ją przez przypadek. Pierwsi eksploratorzy doprowadzili niestety do zniszczenia niektórych obiektów i dopuścili się grabieży. Dopiero pod koniec XIX w. rząd zorganizował zakrojone

Pompeje

oprac. K. Czworkiel

Kup książkę**Poleć książkę**

na szeroką skalę wykopaliska pod przewodnictwem znanego archeologa Giuseppe Fiorellego. Wciąż jednak sporo obszarów czeka na odkrycie.

WARTO ZOBACZYĆ

Na teren ★ **wykopalisk** ① XI–III 8.30–17.00 (ostatnie wejście 15.30), IV–X 8.30–19.30 (ostatnie wejście 18.00); 11 EUR, 5,50 EUR ulgowy; 20 EUR, 10 EUR ulgowy bilet zbiorczy do stanowisk: Pompeje, Herculanium, Oplonti, Stabia, Boscoreale ważny 3 dni prowadzi kilka wejść, największe znajduje się przy **Piazza Amfiteatro** (na wysokości obecnego miasta i stacji Pompei–Santuario), z kolei przy **Porta Marina** (przy stacji Pompei–Villa Misteri) mieści się wejście główne i stąd najlepiej zacząć wizytę.

Nie sposób wymienić wszystkie zabytki Pompei. Jednym z najciekawszych obszarów są okolice **forum**. Znajdują się tu starożytne **spichlerze**, w których można obejrzeć znalezione z terenu miasta oraz

figury jego

Informator

Do zwiedzania Pompei trzeba się dobrze przygotować. Należy zaopatrzyć się w **butelkę wody** (będzie ją można potem dopełniać przy tutejszych hydrantach), **jedzenie** (na terenie ruin nie ma sklepów, a te przy głównych wyjściach mają bardzo wysokie ceny) i **kapelusz** chroniący przed słońcem. Przy wejściu głównym, przy **Porta Marina**, można wypożyczyć **elektroniczne przewodniki** po ang., fr., hiszp., niem., wł. (6,50 EUR), które są bardzo przydatne, gdyż zabytki oprócz nazw nie są w ogóle opisane, lub wynająć **przewodnika** (ok. 50 EUR).

mieszkańców, zastygłych w różnych pozach podczas ucieczki.

Figury to odlewy z gipsu, wprowadzane do puste przestrzenie, pozostawione przez ciała, które się zdematerializowały pod wpływem gorących pyłów wulkanicznych.

Wokół forum wznosi się **świątynia Apollona** z epoki samnickiej, odnowiona po trzęsieniu ziemi w 62 r. p.n.e, ważny ośrodek życia religijnego. Pobliska **bazylika** z II w. p.n.e. to ogromny prostokątny budynek, dawne centrum sądownicze i handlowe. Obok **łuku triumfalnego** wznosi się **świątynia Jowisza**, poświęcona triadzie kapitolinińskiej (Jowiszowi, Junonie i Minerve), symbol potęgi Rzymu. Po przeciwnej stronie wznosi się **budynek Eumachii**, **świątynia Wespazjana** i **Macellum** (antyczny targ).

Bardzo ciekawa jest okolica teatrów. Stoją tu ruiny **Wielkiego Teatru** z V w. p.n.e., zbudowanego według modelu greckiego, oraz odeon (tzw. **Mały Teatr**), kryty dachem budynek, w którym organizowano występy muzyczne. Nieopodal mieszczą się **Termy**

Kup książkę

Poleć książkę

Stabińskie z II w., najstarsze w Pompejach, z osobną przestrzenią dla kobiet i mężczyzn.

Próbując wyobrazić sobie gwarne i ruchliwe ulice Pompei, warto zwrócić uwagę na tutejsze drogi. Były one wąskie, a ruch wozów i pieszych prawdopodobnie na tyle duży, że zostały tu wybudowane wyspy dla pieszych, czego przykładem jest plac w okolicach forum, na który nie mogły wjechać wozy, gdyż jego poziom jest wyższy od poziomu ulic. W niektórych miejscach na drogach ułożone są duże bloki kamienne, wykorzystywane jako przejścia dla pieszych, chroniące przed brudną wodą i błotem na ulicach.

Tutejsze budowle są niezwykle cennym przykładem różnych form starożytnej architektury, zmieniającej się wraz z biegiem historii miasta. Spotkamy tu surowe budowle samnickie, architekturę hellenistyczną i najnowszą, rzymską. Pomiędzy wspaniałymi prywatnymi domami i willami wznoszą się sklepy (z zachowanymi pojemnikami na jedzenie) i warsztaty. W niektórych miejscach na murach można dostrzec napisy, hasła polityczne lub publiczne obelgi.

W Pompejach nie mogło oczywiście zabraknąć domu publicznego. Na ścianach

▲ Apollo

domu uciech, zwanego **Lupanare**, zachowały się malowidła, demonstrujące różne pozycje erotyczne.

Wzdłuż odchodzących od forum ulic (szczególnie **Via Mercurio** i prostopadłej **Via della Abondanza**) spotkamy wiele ciekawych domów, wewnątrz których zachowały się w bardzo dobrym stanie malowidła i mozaiki. Wzdłuż (i w okolicach) Via Mercurio wznoszą się kolejno **Dom Pansa**, **Dom Dramaturga** (Casa del Poeta Tragico) z mozaiką psa, podpisaną „Cave Canem” („Uwaga pies”),

Kup książkę

Poleć książkę

Arena walk i scena muzyczna

Z **amfiteatrem rzymskim** w Pompejach wiąże się kilka ciekawostek. W 59 r. widzowie z Pompei starli się tu z widzami z sąsiedniego miasta, doprowadzając do

krwawych bójek i śmiertelnych ofiar. Spowodowało to wydanie przez Nerona zakazu organizowania przez 10 lat walk gladiatorów. W 1971 r. grupa Pink Floyd nagrała tu swój koncertowy album *Live at Pompei*.

ogromny **Dom Fauna** (Casa del Fauno), nazwany tak od znalezionej tu statuetki, przechowywanej dziś w muzeum archeologicznym w Neapolu, **Dom Wettiuszów** (Casa dei Vetti), jeden z najpiękniejszych w Pompejach, oraz **Dom Złoconych Aniołków** (Casa degli Amorini Dorati).

Za **Bramą Herkulańską** ciągnie się **Via delle Tombe** z licznymi **grobami**. Niektóre z nich przypominają domy z kuchnią i salonem, w których żyjący organizowali swoje „pikniki w towarzystwie przodków”. Droga ta prowadzi do pięknej **Willi z Misteriami** (Villa dei Misteri), zwanej tak ze względu na malowidła na ścianie (zachowane w dobrym stanie), przedstawiające rytmy inicjacyjne i sceny misteriów dionizjskich.

Natomiast w okolicach **Via Abbondanza** warto zwrócić uwagę na **Dom z Kryptoportykiem** z wysadzonym winoroślą korytarzem, elegancki i bogato zdobiony **Dom Meandra** (Casa del Meandro) oraz **Dom**

Loreiusa Tiburtinusa (Casa di Loreto Tiburtino), którego pokoje zdobią ciekawe freski (m.in. *Narcyz*, *Tisbe* i sceny z *Iliady*). Droga ta kończy się przy bramie **Porta di Sarno**, w okolicach której wznosi się dobrze zachowany **amfiteatr rzymski** z 80 r. p.n.e., jeden z pierwszych zbudowanych z kamienia (wcześniejsze konstrukcje były drewniane). Do amfiteatru przylega **Palestra Grande**, w której ćwiczyli gladiatorzy. Obszar ten zamyka z drugiej strony brama **Porta di Nocera**, za którą rozciąga się nekropolia.

Kup książkę

Poleć książkę

60–70 EUR. Przyjemny B&B w XV-wiecznej kamienicy w centrum.

- ◆ **Cappello**, Via Montegrappa 4, tel.: +39 0832 308881, 301911, www.hotelcappello.it, jedyńka 45 EUR, dwójka 70 EUR, trójka 90 EUR ze śniadaniem. Hotel położony niedaleko centrum, na gości czeka 31 przyjemnych pokoi.
- ◆ **Hotel Aloisi**, Via Taranto, tel.: +39 0832 2437860607, www.hotelaloisilecce.it, jedyńka 37–55 EUR, dwójka 69–90 EUR. Położony dość daleko przy drodze odchodzącej od Porta Napoli; pokoje z łazienką i klimatyzacją.
- ◆ **Namaste'**, Via Lecce–Novoli, tel.: +39 0832 329647, www.camping-lecce.it, jedyńka 30 EUR, dwójka 40–50 EUR, trójka 50–60 EUR, dormitorium 18 EUR/os. Agrokemping niedaleko Lecce, łatwy dojazd samochodem (zjazd z obwodnicy nr 15) lub autobusem (nr 26). Przyjemny kemping w ładnym miejscu, z młodzieżową atmosferą. Łazienki, choć nienowe, są czyste, stoi także *trullo* do medytacji. Można kupić domowe produkty od prowadzącego kemping gospodarza, który udziela

także informacji o tym, co interesującego dzieje się akurat w Lecce i co warto zobaczyć.

- ◆ **Prestige**, Via Santa Maria del Paradiso 4, tel.: +39 0832 243353, www.bbprestige-lecce.it, jedyńka 60–70 EUR, dwójka 70–80 EUR, trójka 100–110 EUR ze śniadaniem (zniżki po 4 dniach pobytu, z wyjątkiem VIII). Położony w samym centrum B&B z pięknym widokowym tarasem, dostęp (Wi-Fi) do internetu.

Wydarzenia

Ciekawą imprezą jest **Calici di Stelle** (Kieliszki Gwiazd), wyjątkowa degustacja wina organizowana w noc św. Wawrzyńca (12/13 VIII). Wzdłuż uliczek starego miasta Lecce ustawianych jest wówczas ok. 50 stoisk z różnymi gatunkami wina z okolic Salento. By do woli ich próbować, trzeba w jednym z punktów wykupić zestaw (ok. 10 EUR), składający się z kieliszka (*calice*) oraz miejscowych ciasteczek na przegryzkę (*taralli*). Kilka razy do roku można uczestniczyć we włoskich **La Notte Bianca** (Białe noce), podczas których przez całą noc odbywają się różnego rodzaju imprezy kulturalne.

Kup książkę

Poleć książkę

BAZYLIKATA

Bazylikata (Basilicata), zwana niegdyś również Lukanią, to piękny, położony nieco na uboczu i ciągle nieodkryty region. Na niewielkiej przestrzeni występuje tu niezwykle zróżnicowany krajobraz: górskie pejzaże Dolomitów Lukańskich, wzgórze, rozległy płaskowyż Murge. Prowincję z dwóch stron otaczają morza – od zachodu Tyrreńskie, a od wschodu Jońskie. Przybrzeżne

miasta do dziś kryją ślady i tajemnice rozciągającej się tu niegdyś Wielkiej Grecji, co dokumentują liczne stanowiska archeologiczne. Bazylikata to także kraina pięknych wiosek i osad z wciąż żywymi tradycjami ludowymi. Region słynie jednak przede wszystkim z Mater, magicznego miasta, którego historyczne dzielnice, Sassi, kryją unikatowe, wydrążone w skale domostwa.

Matera

Matera zachwyca od pierwszego wejrzenia wyjątkowym widokiem Sassi, starych dzielnic wykutych w tufowej skale, wyrastających pośród rozległego płaskowyżu Murge. Przypominające niezwykłą rzeźbę bielone domy z dobudowaną tylko jedną zewnętrzną ścianą zostały w 1993 r. wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.

▼ Sasso Barisano

Ślady obecności człowieka na tych terenach sięgają czasów prehistorycznych. Pierwsze grotty zamieszkiwane były już w paleolicie. W czasach greckich i rzymskich miasto było zwykłą osadą pasterską, dopiero w średniowieczu po przybyciu Longobardów, którzy uczynili

HISTORIA

Kup książkę

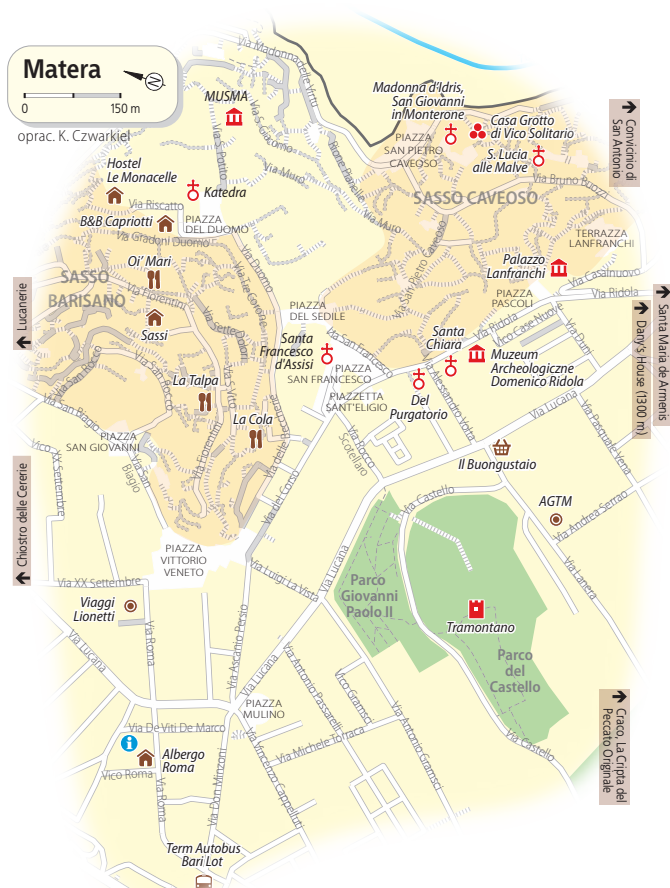
Poleć książkę

z niej swoją siedzibę, zostało otoczone murami. Tak powstała najstarsza, usytuowana na wzgórzu część miasta, czyli Civita. W tym czasie benedyktyni stworzyli pierwsze zakony i kościoły w grotach. Następnie, już za panowania Normanów, na zboczach poniżej Civita powstały dwie dzielnice, po jednej stronie Sasso Barisano, a po drugiej Sasso Caveoso.

Na przełomie XVI i XVII w. centrum miejskie przeniosło się ze szczytu wzgórza w okolice jego podnóża, gdzie w nowej dzielnicy (Piano) wykuwano kolejne budowle. Z czasem warunki mieszkaniowe w skalnych

Skromna, ale smaczna kuchnia

Będąc w Materze, warto spróbować dania o nazwie **cialedda**. Przygotowuje się je z suchego chleba rozmoczonego w wodzie, pomidorów, oliwy, ziół, po czym obficie posypuje serem. Ta skromna potrawa smakuje wspańiale. W ogóle kuchnia Materzy to kuchnia chłopów i pasterzy, jada się tu bób, ciociorkę i dużo jagnięciny.

Kup książkę

Poleć książkę

domach na terenie Sassi stawały się coraz gorsze, rosła liczba ludzi żyjących tam razem ze zwierzętami w fatalnych warunkach higienicznych.

O tragicznych warunkach życia w Materze wspominał na kartach swej słynnej powieści *Chrystus zatrzymał się w Eboli* Carl Levi (1945). W 1952 r. mieszkańców Sassi zaczęto przesiedlać do nowych domów na obrzeżach miasta. Tym samym przez 30 lat kamienne domy stały puste. W 1986 r. wydano prawo, które pozwalało bezpłatnie wdzierżawić nieruchomości na 99 lat, pod warunkiem jej odrestaurowania. Obecnie metr kwadratowy do generalnego remontu kosztuje tu ponad 1000 EUR, a w budynku odnowionym – ponad 2500 EUR...

WARTO ZOBACZYĆ

W górującej nad miastem najstarszej części Materzy, **Civita**, wznosi się piękna, niestety obecnie remontowana, ★ **katedra**. Zbudowana w XIII w. w stylu romańsko-puljiskim w fasadzie ma symbolizującą koło fortuny rozetę. Obok świątyni wznosi się strzelista dzwonnica.

Poniżej, na poprzecinanym wąskimi uliczkami stoku, znajdują się zabudowania ★ **Sasso Caveoso** i ★ **Sasso Barisano**. Przez dzielnice biegnie (drogami Via Buozzi,

Z kamerą w Materze

Ze względu na niezwykłą scenerię Matera inspirowała wielu reżyserów, którzy umiejscawiali tutaj plany swoich filmów. Bez szczególnych zabiegów scenograficznych skalne miasto udawało Jerozolimę w filmach *Ewangelia według św. Mateusza* **Piera Paola Pasoliniego** i *Pasja* **Mela Gibsona**. Kręcono tu ponadto *La lupa* **Alberto Lattauda**, *Słońce także nocą* **Paola** i **Vittoria Tavianich** oraz *Sprzedawcę marzeń* **Giuseppe Tornatore**.

Niektóre sceny do *Pasji* Mela Gibsona nakręcono w położonej ok. 40 km od Materzy miejscowości **Craco**, mieście-widmie, które kryje wykute w skale domy, pałace i średniowieczne kościoły.

Madonna delle Virtù, Via d'Addozio) panoramiczna trasa ★ **Strada dei Sassi** (dostępna także dla samochodów). Na terenie Sasso Caveoso w ★ **Casa Grotto di Vico Solitario** można zobaczyć, jak wyglądało niegdyś życie w typowym domu-grocie. Również tu, w **Palazzo Pomarici** przy Via San Giacomo, znajduje się ★ **muzeum rzeźby współczesnej MUSMA** ⓘ www.musma.it, X–III 10.00–14.00, IV–IX 10.00–14.00 i 16.00–20.00; 5 EUR, 3,50 EUR ulgowy. Niezwykłe połączenie starej skalnej architektury z nowoczesnością eksponatów robi naprawdę bardzo duże wrażenie.

Kup książkę

Poleć książkę

Warte zobaczenia są także **wykute w skale kościoły** (*chiese rupestre*), które powstały w średniowieczu wraz z przybyciem mnichów zakładających w grotach swoje bractwa. Malowidła naścienne i plany kościołów pokazują, jak przenikał się na tych terenach świat religii bizantyjskiej i łacińskiej. Co ciekawe, w mieście znajduje się ponad 100 świątyń, ale dla turystów udostępnionych jest jedynie kilka. Założony ok. 1000 r. przez żeński zakon benedyktyński ★ **kościół Santa Lucia alle Malve** składa się z trzech naw, z których dwie wewnętrzne były aż do lat 60. XX w. zamieszkałe przez ludzi i zwierzęta. Wrażenie robią ukryte w skale dwa pobliskie kościoły: **Madonna de Idris** i zaraz za wąskim korytarzem **San Giovanni in Montevrone**. Datowany na XII–XIII w. ★ **klasztor Convicinio di San**

Antonio obejmuje zespół czterech kościołów w grotach. Z tego okresu pochodzi też kolejna świątynia **Santa Maria de Armeris**. We wszystkich wymienionych wyżej obiektach sakralnych warto zwrócić uwagę na niezwykle ciekawe **freski**.

U stóp wzgórza rozciąga się dzielnica **Piano** rozbudowana w XVII w., kiedy Matera zyskała status stolicy regionu. Przy jednym z centralnych placów znajduje się ★ **Palazzo Lanfranchi** – pałac zbudowany w 1672 r. przez biskupa Vincenzo Lanfranchiniego jako seminarium. Obok wznosi się powstały prawie w tym samym czasie ★ **kościół Santa Chiara** z fasadą zdobioną rzeźbami w kamieniu. W przylegającym do

▼ Katedra
w Materze

Kup książkę

Poleć książkę

▲ Kościół wykuty w skale

niego byłym klasztorze działa obecnie **Muzeum Archeologicznego Domenico Ridoli** 📍 [Via Domenico Ridola 24](#), tel.: +39 0835 310058, [www.basilicata.beniculturali.it](#), wt.–nd. 9.00–20.00, pn. 14.00–20.00, 2,50 EUR.

Przy tej samej ulicy wznosi się barokowy **kościół del Purgatorio** (kościół Czystości) o ciekawej półokrągłej fasadzie z dekoracjami będącymi apoteozą śmierci (dominują motywy czaszki i szkieletu). Warto wspomnieć jeszcze jeden piękny **kościół**

św. Franciszka z Asyżu z fasadą w stylu „baroku z Lecce”, wznoszący się przy placu o tej samej nazwie.

14 km od Materzy znajduje się pokryta freskami kaplica z początku IX w., **La Cripta del Peccato Originale** (krypta Grzechu Pierworodnego), zwana „Kaplicą Sykstyńską malowideł naskalnych” 📍 tel.: +39 3205 350910, [www.artezeta.it](#), wizyty po wcześniejszej rezerwacji z wyjątkiem pn.; 8 EUR, 4 EUR ulgowy.

Informacja turystyczna

Punkty informacji turystycznej znajdują się przy Via de Viti de Marco 9, tel.: +39 0835 331983; oraz przy Viale Aldo Moro, tel.: +39 0835 241282.

Dojazd

Matera nie ma jeszcze krajowego połączenia kolejowego, kursują tu jednak z Bari lokalne **linie kolejowe** F.A.L. Podróż trwa ok. 90 min, a szczegółowy rozkład jazdy pociągów znajdziemy na <http://ferrovieappulolucane.it>. Z Sycylii, Kalabrii lub południowej Apulii najlepiej dotrzeć pociągiem do Metaponto, a stamtąd autobusem SITA ([www.sitasudtransporti.it](#)) do Materzy. Z Mediolanu, Ankony, Bolonii, Ne-

apolu, Parmy, Reggio Emilia i Urbino kursują tu autobusy linii Marino ([www.marinobus.it](#)), a z Rzymu, Florencji, Pizy i Sieny autokary linii Marozzi ([www.marozzivit.it](#)) oraz Liscio ([www.autolineeliscio.it](#)).

Do Materzy łatwo dotrzeć **samochodem**. Jadąc od strony Adriatyku – autostradą A14 do zjazdu Bari Nord, a stamtąd SS96 i SS99; jadąc od strony Maratei – autostradą A3 w stronę Potenzy, skąd drogą SS407; jadąc od Salento – drogą SS106 (Jonica).

Noclegi

◆ **Albergo Roma**, Via Roma 62, tel.: +39 0835 333912, <http://albergoroma-matera.it>, jedyńka 43 EUR, dwójka 66 EUR.

Rajskie wyspy

Ischia

Ischia to położona niedaleko Neapolu największa wyspa archipelagu Wysp Flegrejskich (Isole Flegree). Zwana zieloną wyspą, pełna stromych ścieżek, skał i białych domków ma niepowtarzalny, śródziemnomorski klimat, który zachwyca turystów z całego świata, przez co w lecie jest niezwykle zatłoczona.

Najbardziej charakterystycznym punktem wyspy jest przypominająca wulkan góra Epomeo (787 m n.p.m.), która powstała w wyniku erupcji, ale nigdy nie miała aktywnych kraterów. Ze szczytu wzniesienia widać Zatokę Neapolitańską i jej wyspy oraz górę Procida wraz z Campi Flegrei. Główną atrakcją

Informacja turystyczna

◆ Piazza Trieste e Trento 9, tel.: +39 081 507423, www.ischia.it

Dojazd

Na wyspę można dostać się **promem** z Neapolu (porty Beverello i Mergellina) i Pozzuoli.

Ischii są termy, których leczniczy charakter znany był już starożytności. Najpierw Grecy, a następnie Rzymianie budowali tu uzdrowiska dla rannych żołnierzy i chorych. Zapomniane w średniowieczu termy zostały odkryte w okresie renesansu, a od XIX w. zaczęły przyciągać turystów z całego świata. Kolejną atrakcją Ischii są niezwykle czyste

Kup książkę

Poleć książkę

morze i piękne plaże. Niestety, z roku na rok ze względu na licznie podróżujących tu turystów wyspa traci swoje naturalne dziedziczenie i zaczyna powoli wyglądać jak przeludniony kurort.

WARTO ZOBACZYĆ

Na wyspie znajduje się kilka wiosek, z których największa i najchętniej odwiedzana przez turystów nazywa się tak samo jak wyspa. Kolejnym ważnym ośrodkiem jest Forio. Spokojniejsze miejscowości to Lacco Ameno, Casamicciola, Sant'Angelo, Barano i Serrara Fontana.

Osada **ISCHIA** podzielona jest na dwie dzielnice: Ischia Ponte i Ischia Porto, w której jak sama nazwa wskazuje znajduje się port. Jest to dość komercyjna dzielnica, w której podczas wakacji kwitnie życie nocne. Natomiast w rejonach mostu (Ischia Ponte) znajduje się jeden z najciekawszych zabytków na wyspie, ★ **Zamek Aragoński** (Castello Ar-

Główne ośrodki termalne na Ischii

i

- ◆ **Castiglione**, Casamicciola Terme, Via Castiglione 62, tel.: +39 081 982551, www.termecastiglione.it, 9.00–19.00, 27 EUR cały dzień, 9 EUR dzieci 2–12 lat, 23,50 EUR od godz. 13.00, 3 EUR na 1 godz. przed zamknięciem, w sierpniu o 2 EUR drożej.
- ◆ **Ogrody Posejdona** (Giardini di Posejdon), Forio, www.giardiniposeidon-terme.com, od IV–X 9.00–19.00, XI–III 9.00–18.30, 32 EUR, 34 EUR w VIII. 22 baseny lecznicze, basen olimpijski i plaża.
- ◆ **Negombo**, Lacco Ameno, www.negombo.it, ekskluzywne terminy i zarazem swoisty ogród botaniczny.

gonese). Twierdza, zbudowana już w czasach antycznych Greków, pod rządami władców z dynastii aragońskiej przeszła gruntowną przebudowę (XV w.). To wtedy został skonstruowany fortyfikowany most łączący wyspę, na której wznosi się zamek, z portem.

Kup książkę

Poleć książkę

Naprzeciwko zamku, w **zatoce Cartaromana**, w pięknym ogrodzie stoi XV-wieczna wieża ★ **Torre Guevara**, przykład architektury neapolitańskiego renesansu, nazywana często **Torre di Michelangelo**, gdyż według legendy Michał Anioł spotykał się tu ze swoją kochanką.

W **FORIO** warto zwiedzić eklektyczny ★ **kościół del Soccorso**, wznoszący się nad stromym morskim brzegiem. Jego architektura nosi ślady wpływów marokańskich, grecko-bizantyjskich oraz śródziemnomorskich. Biała fasada pokryta jest XVIII-wieczną majoliką przedstawiającą sceny pasji Chrystusa. Możemy także wybrać się do **Il Torrione**, wieży z 1480 r., w której obecnie działa galeria sztuki.

W Forio znajdują się także ★ **ogrody La Mortella** ⓘ www.lamortella.org, IV–XI 9.00–19.00, 12 EUR, 10 EUR ulgowy, bilety na koncerty wraz ze zwiedzaniem ogrodu 20 EUR, 15 EUR ulgowy, należące do angielskiego kompozytora, sir Williama Waltona. Rosną tu rzadkie rośliny z całego świata, a latem odbywają się liczne koncerty i imprezy kulturalne.

Na wyspie wznosi się wiele kościołów, z których na szczególną uwagę zasługuje

barokowa katedra oraz **kościół Santa Maria delle Grazie**, wzniesiona na planie elipsy świątynia z kopułą pokrytą kolorowymi majolikami.

W **LACCO AMENO** znajdują się pozostałości **nekropolii** z IV w. p.n.e., założonej na potrzeby jednej z pierwszych na wyspie kolonii greckich, Pitecusy. Nieopodal stoi **Villa La Colombaia**, niegdyś letnia rezydencja reżysera Lucchino Viscontiego, a obecnie miejsce imprez poświęconych kinu, muzyce i sztuce.

W okolicy **BARANO** znajdują się największe i najbardziej atrakcyjne plaże na wyspie. Szczególnie warta uwagi jest **plaża dei Maronti** z wielkimi wystającymi z morza skałami.

Capri

Niewielka wyspa w Zatoce Neapolitańskiej, ulubione miejsce cesarzy rzymskich, którzy wznosili tutaj swoje letnie rezydencje, uciekając od zgiełku i upału Rzymu. Pełną historycznych pamiątek i bogactw naturalnych Capri warto odwiedzić poza sezonem. Wyspa, w przeciwieństwie do pobliskich Ischia i Procida, nie ma pochodzenia

Informacja turystyczna

Dużo informacji o wyspie jeszcze przed przyjazdem można znaleźć na stronie www.capri.it.

- ◆ Piazza Umberto I (Piazzetta), tel.: + 39 081 8370686.
- ◆ Marina Grande, Banchina del Porto, tel.: + 39 081 8370634.
- ◆ Anacapri, Via G. Orlandi 59, tel.: + 39 081 8371524, www.capritourism.com.

Dojazd

Na Capri można dotrzeć **promem** z Neapolu (Molo Beverello) i Mergelliny, obsługiwanym przez firmy Caremar i SNAV. Docierają tu także promy z wyspy Ischia (16,50–19,50 EUR), Sorrento (13,20–16,80 EUR), Amalfi (jedynie w okresie V–IX; ok. 20 EUR) i Positano (w tym okresie co Amalfi). Promem można przepłynąć także samochód, ale trzeba wiedzieć, że w okresie od Wielkanocy do listopada zabroniony jest ruch samochodów nienależących do miesz-

kańców wyspy. Kursują tu też (w sezonie bardzo często) **wodoloty** (ok. 19 EUR). Podstawowym środkiem lokomocji na wyspie jest **skuter**, który można wypożyczyć na miejscu. Kursują tu również **autobusy** z Capri do Marina Grande, Anacapri i Lazurowej Groty.

Informator

- ◆ **Wypożyczalnia skuterów:** Via Marina Grande 280, tel.: +39 081 83606918; Anacapri, Piazza Barile 20, tel.: +39 081 8373888, www.capriscooter.com, 2 godz. 30 EUR, 24 godz. 65 EUR.
- ◆ **Wyprawy łódkami lub motorówkami:** Laser Capri, Porto di Marina Grande, Via Cristoforo Colombo 69, tel.: +39 081 8375208, www.lasercapri.com, organizuje wycieczki wokół wyspy, 17 EUR, ze wstępem do Lazurowej Groty dodatkowo 13 EUR; Giannis Boat, Via Cristoforo Colombo 79, Marina Grande, tel.: +39 338 1622275, www.giannisboat.com.

wulkanicznego, odłączyła się bowiem od Półwyspu Sorrento.

Wyspa, zamieszkała już w czasach prehistorycznych, była ważną bazą handlową Greków i Fenicjan, a następnie przeszła pod panowanie Imperium Rzymskiego. August przekształcił wyspę w posiadłość cesarską, a jego następca, Tyberiusz, spędził tu ostatnie dni swojego życia. Następnie wyspa po-

padła w zapomnienie, aż do X w., kiedy po otoczeniu murami obronnymi stała się ważnym strategicznie portem. W XVIII w. chętnie była odwiedzana przez członków rodziny królewskiej i arystokrację. Obecnie ponownie staje się ulubioną destynacją turystów z „wyższych sfer” i zapełnia się luksusowymi hotelami. Prawdziwy *boom* turystyczny na Capri nastąpił w latach 50. XX w. i od tamtej

▼ Faraglioni

Kup książkę

Poleć książkę

pory jego intensywność jest wprost proporcjonalna do wzrostu dobrobytu w kraju, co czyni z wyspy jeden z najpopularniejszych kurortów na świecie.

WARTO ZOBACZYĆ

Głównymi ośrodkami Capri są **Anacapri** i **Capri Paese**. Centrum Capri stanowi **★ Piazza Umberto I** (La Piazzetta), na której niegdyś urządzano targowisko miejskie. Dziś plac wypełniony jest gwarnymi kawiarniami i restauracjami. Wyspa ma dwa nabrzeża: **Marina Grande**, gdzie znajduje się port dla promów, oraz położone po przeciwnej stronie wyspy **Marina Piccola** z bardzo znaną plażą i tzw. **Skałą Syren**. Do najstarszych zabytków Capri należą Certosa di San Giacomo i Villa Jovis.

★ Certosa di San Giacomo to klasztor Kartuzów otoczony fortyfikacjami, które miały go chronić przed atakami piratów. **🕒** można tu dotrzeć w 10 min z Piazzetty drogą Via Vittorio Emanuele, a następnie Via Federico Serena i Via Certosa, wt.–nd. 9.00–14.00 i 17.00–20.00, 4 EUR.

★ Villa Jovis **🕒** dojście z Piazzetty Via delle Bothege, Via Furlovado, Via Croce,

Via Tiberio, 9.00–13.00, w 1. poł. mies. zamkn. we wt., w 2. poł. w nd., 4 EUR to antyczna rezydencja cesarza Tyberiusza. Ogromna willa, zajmująca 5,5 tys. m², zachowała do dzisiaj niektóre części wyposażenia, jak np. wielkie **cysterny** i **zbiorniki na wodę**. Większość ze znalezionych tu zabytków, w tym wspaniałe mozaiki, znajduje się w muzeach (m.in. w Muzeum Archeologicznym w Neapolu). Na terenie posiadłości wznosi się niewielki **kościółek Santa Maria del Soccorso**. Przed wejściem do świątyni stoi, widoczna od strony morza, figura Madonny. Spod kościoła biegnie droga prowadząca do stromego urwiska nad morzem i punktu zwanego „**Skołkiem Tyberiusza**” (Salto di Liberio), skąd, jak mówi legenda, cesarz miał zrzucić do morza swoich nieprzyjaciół.

Zwiedzając wyspę, warto wybrać się na spacer wzdłuż **★ Via Krupp**. Budowę drogi sfinansował w 1900 r. niemiecki magnat Friedrich Alfred Krupp, a wybudował ją inżynier Emilio Mayer, wykazując duże umiejętności techniczne. Droga, która łączy piękne **★ Ogrody Augusta** (Giardini di Augusto) z **Marina Piccola**, nazwana została „najpiękniejszą drogą na świecie”,

▼ Via Krupp

Kup książkę

Poleć książkę

gdyż wijąc się stromo wzdłuż wpadających do morza skał, zapewnia niezapomniane widoki.

W północnej części wyspy znajduje się jedna z najpiękniejszych nadmorskich grot, czyli ★ **Lazurowa Grota** (Grotta Azzurra), nazwana tak ze względu na intensywny kolor jej wód i ścian. Wyjątkowy efekt kolorystyczny powstaje dzięki odbiciu światła dochodzącego z jednej z podwodnych szczelin. Woda przepuszcza tylko pasmo niebieskie, pochłaniając czerwone. Zwiedzając grotę, warto pamiętać, że każdy przedmiot włożony pod wodę przybiera srebrny kolor (związane jest to z pęcherzykami powietrza o innym promieniu załamania). Do grotki można dostać się tylko małymi łódkami przez wąską szczelinę w skałach 🕒 9.00–17.00, zwiedzanie nie jest możliwe przy brzydkiej pogodzie, wstęp wraz z wypożyczeniem łódki 13 EUR. Do grotki najłatwiej dotrzeć autobusem z Anacapri. Można także dołączyć do zorganizowanej wycieczki, która wyrusza z portu w Capri.

ANACAPRI to uroczą, spokojniejszą niż Capri Paese, osada, która wznosi się na rozległym płaskowyzu w zachodniej części wyspy. W jej okolicach znajduje się zbudowana

na ruinach starej kaplicy ★ **Villa San Michele**, w której mieści się fundacja i muzeum Axela Munthe, szwedzkiego pisarza. W działającym w willi muzeum można podziwiać pokaźny zbiór antycznych posągów 🕒 Viale Axel Munthe 34, V–IX 9.00–18.00, 7 EUR. Z Villi San Michele prowadzą do portu tzw. **Schody Fenickie**, liczące ok. 800 stopni.

Z Anacapri kursuje **kolejka** 🕒 Via Caposcuro, III–X 9.30–17.30, XI–II 9.30–15.00, 10 EUR, 7 EUR ulgowy w jedną stronę na **Monte Solaro**, gdzie można obejrzeć pozostałości XIX-wiecznego **fortu**. Z góry rozciąga się ponadto przepiękny **widok** na całą okolicę. Miejscowi nazywają górę „łapaczem chmur” (*acchiappanuvole*), ponieważ o poranku ze względu na różnicę temperatur między morzem a skałami tworzy się mgielna zasłona otaczająca szczyt. Ze szczytu wzniesienia można dostrzec symbol Capri, **Faraglioni**, przybrzeżne skały o wysokości ok. 100 m. przechylające się w stronę morza.

W południowej części wyspy znajduje się **Punta Carena** z latarnią morską i **kapiełskami**, przy których po zmroku tętni życie nocne. Prowadzi stąd do Lazurowej Grotki szlak **Sentiero dei Fortini**.

Kup książkę

Poleć książkę

Włochy południowe i Rzym

- Plaże, klify, podwodne jaskinie
- Wulkaniczne atrakcje Kampanii
- Barokowe i romańskie katedry
- Zamki i parki archeologiczne
- *Trulli*, barwne festy i doskonała kuchnia

for: na okładce: Fotofa.com

Włochy południowe to kraina wciąż nieodkryta. Podróż po niej najlepiej rozpocząć w **Rzymie**, jednym z najciekawszych miast Europy, by potem stopniowo zanurzać się w tajemniczym świecie prowincjonalnej Italii. Kolorowy i intrygujący Neapol, wydobyte z popiołów Wezuwiusza Pompeje, ukryte w zatokach plaże, zabytkowe sanktuaria i owiane legendami zamki, przytulone do skał portowe miasteczka – to wszystko czeka na turystów zapuszczających się na kraniec włoskiego „buta”.

 travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne ułatwią zaplanowanie podróży. Przewodnik uzupełniają czytelne mapy, starannie dobrane zdjęcia i liczne ramki z ciekawostkami. Wszystko to w połączeniu z poręcznym formatem i atrakcyjną szatą graficzną sprawia, że Travelbook to najlepszy wybór dla ciekawych świata.

Nr katalogowy: 25172

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

 Bezdroza

Przewodniki ludzi ciekawych

Sprawdź najnowsze promocje:
 <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
 <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
 <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-283-0089-7

9 788328 300897 >

Cena 24,90 zł

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA